

فارسی ۴

خانوس

نشریه آموزشی و مهارت افزایی زبان فارسی

ویژه فارسی آموزان | شماره چهار | بهار ۱۳۹۶

نماینده گی بلگراد

آموزش زبان فارسی در جهان

ز خشنودی ایزد اندیشه کن

خردمندی و راستی پیشه کن

«حکیم فردوسی»

فهرست مطالب

پیشگفتار

- ۴ سخن مدیر مسئول
- ۴ یادداشت سردبیر

کارگاه واژه‌آموزی

- ۶ شبکه واژگانی دست
- ۷ ساختمان واژه در زبان فارسی
- ۸ ترکیب‌های اسمی با واژه «دست»
- ۹ ترکیب‌های فعلی با واژه «دست»
- ۱۰ عبارات و اصطلاحات با واژه «دست»
- ۱۱ ضرب‌المثل‌های فارسی با واژه «دست»
- ۱۲ شعر: دست در دست هم دهیم به مهر

کارگاه خواندن

- ۱۴ متن‌هایی از طنز امروز فارسی
- ۱۶ طنز پیامکی!
- ۱۸ موسیقی ایرانی

کارگاه نگارش

- ۲۱ تنوین
- ۲۲ نَویسیم، بِنویسیم!
- ۲۲ نگارش متن کوتاه

کارگاه کوچک ساخت زبان فارسی

- ۲۵ الگوهای دستوری ۳: ساخت جمله شرطی

با فارسی آموزان و بنیاد سعدی

- ۲۸ تازه‌ها از بنیاد سعدی برای فارسی آموزان
- ۳۰ متن ادبی فارسی آموز

به نام خداوند جان آفرین حکیم سخن در زبان آفرین

فانوس فارسی

نخستین نشریه آموزشی و مهارت‌افزایی زبان فارسی

ویژه فارسی آموزان خارجی

شماره چهار / بهار ۹۶

مدیرمسئول: محسن سلیمانی

سردبیر و تهیه محتوای آموزشی: سعید صفری

مشاور علمی: دکتر رضامراد صحرایی

نمونه‌خوانی و ویرایش: سولماز تقدیمی

مشاور هنری، طراح جلد، صفحه آرا: نرجس کریمی

اجرای گرافیک: فیلیپ یوانوویچ

نشانی دفتر نشریه: بلگراد، نزنوگ یوناکا، شماره ۳۲.

مرکز آموزش زبان فارسی و نمایندگی بنیاد سعدی در رایزنی

فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران، صربستان

شماره‌تلفن: ۰۰-۳۸۱-۱۱-۳۶۷۲۵۶۴

رایانامه: fanus.farsi@gmail.com

این نشریه آموزشی با هدف تقویت مهارت‌های فارسی‌آموزی، از سوی مرکز آموزش زبان فارسی و نمایندگی بنیاد سعدی در بلگراد منتشر می‌شود.

مخاطب اصلی فانوس، فارسی‌آموزان بزرگسال سطح آموزشی میانی و بالاتر از آن در سراسر جهان هستند.

نسخه الکترونیکی این نشریه از سوی معاونت بین الملل بنیاد سعدی و برای فارسی‌آموزان مخاطب منتشر می‌شود؛ استفاده غیر تجاری از مطالب این نشریه برای آموزش فارسی، با ذکر منبع، آزاد است.

ساختار و محتوای آموزشی نشریه اصیل و ابتکاری است. در استفاده از مطالب غیر اصیل به منبع اثر ارجاع می‌شود.

فانوس پذیرای مطالب از سوی مدرسان و فارسی‌آموزان برای انتشار در شماره‌های آتی است. پیشنهادها، نظرات و مطالب خود را به رایانامه نشریه ارسال نمایید.

فانوس را در شبکه‌های اجتماعی دنبال کنید.

سخن مدیر مسئول

طنز با طعم ایرانی

کسی خنده را کشف نکرده است اما طنزپژوهان می گویند بعضی ملت ها خوش خنده تر از ملت های دیگر هستند یعنی بیشتر و راحت تر می خندند. و باز آنها با آمار می گویند بعضی ملت ها تولید شوخی شان بیشتر از مصرف خودشان است! نمی توانم بگویم ایرانی ها بیشتر از بقیه دنیا می خندند و شوخی می سازند اما ایرانی ها معمولاً هر چه را که وارد می کنند یا بهترش می کنند یا آن را به کلی عوض می کنند. مثلاً همین پیتزا را در نظر بگیرید: پیتزا اول بار در ایتالیا پخته شد اما پیتزایی که شما در ایران می خرید ایرانی است تا ایتالیایی. ایرانی ها با شوخی ها و قالب های شوخی وارداتی هم همین کار را می کنند یعنی آنقدر آدم ها و فضای آن ها را ایرانی می کنند که دیگر آن ها ربطی به کشور صادر کننده شان ندارند. در سال های اخیر ایرانی ها نه تنها داستان های کوتاه، رمان، خاطره، مقاله، لطیفه و... طنز زیادی تولید کرده اند بلکه سریال ها، فیلم های سینمایی و طنزهای کوتاه تلویزیونی تولیدی آنها از نظر کیفیت چیزی از طنزهای نمایشی برجسته دنیا کمتر ندارد. یکی دیگر از قالب هایی که ایرانی ها در سال های اخیر در آنها واقعاً خوش درخشیده اند طنز حضوری یا به قول برخی طنز ایستاده (استند آپ کامدی) است. ایرانی ها با اینکه یک روز واردکننده این نوع شوخی نیمه نمایشی بودند امروزه تولیدشان در این زمینه بیشتر از مصرف داخلی خودشان شده است برای همین شاید بهتر باشد برخی را با ترجمه به کشورهای دیگر صادر کنیم!

محسن سلیمانی

رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

نماینده بنیاد سعدی در صربستان

یادداشت سردبیر

با انتشار این شماره، نشریه فانوس فارسی «یک ساله» می شود. در این نشریه تلاش می کنیم که با استفاده از شیوه های جدید آموزش زبان و به خدمت گرفتن علم زبان شناسی در امر آموزش زبان فارسی، محتوای هدفمند و متنوع و جذاب آموزشی تهیه کنیم. از این رو، مطالب نشریه در قالب کارگاه های مختلف ارائه می شود تا مهارت های فارسی آموزی به طور نظام مند تقویت شوند. یادمان باشد که فارسی آموزی جریانی پیوسته و همیشگی است، نیاز به زمان دارد و مهارت های شما به تدریج افزایش می یابد.

یک سالگی نشریه فانوس فارسی، همزمان با «روز پاسداشت زبان فارسی» است. این روز با پیشنهاد معاونت بین الملل بنیاد سعدی به شورای فرهنگ عمومی و شورای عالی انقلاب فرهنگی در تقویم رسمی کشور جای گرفته است و امسال برای نخستین بار این مناسبت را در کنار «روز بزرگداشت فردوسی» و در «بیست و پنجم اردیبهشت» گرامی می داریم. مناسبت دیگر این ماه، گرامی داشت «روز سعدی شیرازی» و سالروز تاسیس بنیاد سعدی است. این رویدادهای بزرگ ادبی و فرهنگی را به همه علاقمندان زبان و ادب فارسی و فارسی آموزان تبریک می گوئیم. «فانوس فارسی» برای یادگیری بهتر زبان فارسی در اختیار شماست. با ما همراه باشید، و از فارسی آموزی لذت ببرید!

« دیده سعدی و دل همراه توست تا نپنداری که تنها می روی »

سعید صفری

سردبیر فانوس فارسی

کارگاه واژه‌آموزی

در این کارگاه، می‌آموزیم:

- ◀ شبکه‌واژگانی «دست»
- ◀ ساختمان واژه در زبان فارسی
- ◀ ترکیب‌های اسمی با واژه «دست»
- ◀ ترکیب‌های فعلی با واژه «دست»
- ◀ عبارات و اصطلاحات با واژه «دست»
- ◀ ضرب‌المثل‌های فارسی با واژه «دست»
- ◀ شعر

شبکه واژگانی «دست»

با واژه آشنا هستید، اما آیا می‌دانید که این واژه در ترکیب‌های مختلفی به کار می‌رود؟

برای آموختن این ترکیب‌ها و عبارت‌های جدید، باید هرچه زودتر **دست به کار** شوید و آنها را به خوبی بیاموزید تا هنگام صحبت

کردن با یک فارسی‌زبان، **دست و پای خود را گم نکنید** و **دستتان رو نشود** که صحبت‌های او را نفهمیده‌اید!

در این شماره **دست کم** چند ترکیب و عبارت پرکاربرد با واژه «دست» را می‌آموزید، پس توصیه می‌کنیم که **دست روی دست**

نگذارید و مطالب این بخش را با دقت مطالعه کنید:

ساختمان واژه در زبان فارسی

۶۶

زبان فارسی قابلیت‌های بسیار متنوع و جالبی برای ساختن واژه‌های جدید دارد که به آنها «فرایندهای واژه‌سازی» می‌گوییم. مهمترین و پرکاربردترین فرایندهای واژه‌سازی در زبان فارسی «فرایند اشتقاق»، «فرایند ترکیب» و «فرایند ترکیب و اشتقاق» است.

در این فرایندها، تکواژی به عنوان «پایه» در نظر گرفته می‌شود و سپس با افزوده شدن تکواژهای واژگانی و یا دستوری، واژه جدید ساخته می‌شود.

برای مثال، تکواژ واژگانی «دست» را به عنوان «پایه» در نظر می‌گیریم و این سه فرایند را بررسی می‌کنیم:

(تکواژ پایه)

دست [dast]

”

۱. فرایند اشتقاق

(پایه + پسوند) دستگاه [dast + gah]

(پیشوند + پایه) همدست [ham + dast]

۲. فرایند ترکیب

(پایه + تکواژ واژگانی) دستمزد [dast + mozd]

۳. فرایند ترکیب و اشتقاق

(پایه + پسوند + تکواژ واژگانی) دسته گل [dast + -e + gol]

با این مقدمه کوتاه، به سراغ نمونه‌هایی می‌رویم که با استفاده از این فرایندهای واژه‌سازی ساخته می‌شوند.

ترکیب‌های اسمی با واژهٔ «دست»

منظور از ترکیب‌های اسمی این است که در فرایندهای واژه‌سازی زیر، مقوله دستوری واژه «اسم» است.

دست + ستاک گذشته

دست + برد (بردن)
دستبرد

پلیس جزئیات دستبرد به بانک را
اعلام کرد.

دست + پخت (پختن)
دستپخت

چه غذای خوشمزه‌ای! دستپخت شما
حرف نداره!
من آشپزی بلد نیستم و دستپختم
خوب نیست.

دست + ستاک حال

دست + بند (بستن)
دستبند

سارا دستبندهای زیادی به دستش
بسته است!
چه دستبند قشنگی! از کجا خریدی؟

دستبند

پلیس به دستِ دزد دستبند زد!
مجرم را با دستبند به دادگاه بردند.

دست + اسم

(دست + مزد)
دستمزد

کارگران آخرِ ماه دستمزدشان را
دریافت می‌کنند.
مکانیک برای تعمیر ماشین، دستمزد
زیادی می‌خواهد.

(دست + خط)
دستخط

امید دستخط خوبی دارد.
دستخط من خوب نیست، باید بیشتر
تمرین کنم.

ترکیب‌های فعلی با واژه «دست»

منظور از ترکیب‌های فعلی این است که در فرایندهای واژه‌سازی زیر، با ترکیب (دست + فعل ساده) یک «فعل مرکب» ساخته می‌شود.

دست + فعل ساده

دست انداختن
(مسخره کردن)

◀ بچه‌های کلاس همیشه با مجید شوخی می‌کنند و او را دست می‌اندازند!

دستبرد زدن

(سرقت کردن، دزدیدن)

◀ پلیس اعلام کرد، سارقان شب گذشته به بانک بزرگ شهر دستبرد زدند.

(سارقان : دزدان)

دست زدن
(لمس کردن چیزی)

◀ رنگ خشک نشده است، لطفا دست نزنید!

دست یافتن

(کسب کردن)

◀ تیم ملی در مسابقات شنا به مدال

طلا دست یافت!

دست دادن
(باکسی)

◀ اگر کسی سرماخورده و یا مریض است با او دست ندهید!

◀ در پایان دیدار، دو رئیس‌جمهور با هم دست دادند.

دست زدن / کف زدن

(تشویق کردن)

◀ تماشاچیان برای قهرمان مسابقه دست

زدند و او را تشویق کردند.

عبارات و اصطلاحات با واژه «دست»

دست از پا درازتر آمدن / برگشتن

(ناامید و مایوس از انجام کاری برگشتن)

◀ بالاخره تونستی بلیط کنسرت بگیری؟

◀ نه بابا! کلی تو صف معطل شدیم. بلیط تموم شد! دست از پا درازتر برگشتیم!

دست کسی درد نکردن

(سپاسگزاری و تشکر کردن از کسی)

◀ به به چه غذای خوشمزه‌ای! دستپختتان عالی است. دست شما درد نکنه!

◀ دستتون درد نکنه، چقدر زحمت کشیدید!

◀ دستت درد نکنه، ممنون!

دست به عصا راه رفتن

(با احتیاط عمل کردن)

◀ در این مورد باید با احتیاط عمل کنیم و دست به عصا راه برویم!

ضرب‌المثل‌های فارسی با واژه «دست»

👉 در فارسی وقتی می‌خواهیم درباره یک فرد به صورت ناشناس صحبت کنیم، از واژه‌های «فلانی»، «یارو» و «طَرَف» (که ضمیر مبهم محسوب می‌شوند یعنی سوم شخص مفرد: او) استفاده می‌کنیم. به کاربرد این واژه در ضرب‌المثل‌های زیر توجه نمایید:

طَرَف، دستش کچه!

(یعنی آن فرد، آدم درستکاری نیست
و دزد یا جیب‌بر است)

فَلانی، دستش نمک نداره!

(یعنی آن فرد، به هر کس کمک
می‌کند، کسی قدر او را نمی‌داند
و در مقابل بدی می‌بیند)

یارو، دَسْتِش به دهنش می‌رسه!

(یعنی آن فرد، توانایی مالی خوبی دارد
و محتاج کمک دیگران نیست)

تکلیف

معنی واژه‌ها و عبارات زیر را بیابید و سپس با آنها جمله بسازید.

← دست اول / دست دوم

← دست‌انداز

← دست دست کردن

← دستگیره

← دست تنها

← دست خالی

دست در دست هم دهیم به مهر

شاعر: عباس یمنی شریف

سر زد^۱ از پشت ابرها خورشید

باغ و بستان دوباره زیبا شد

فصل سرما و برف و باد گذشت

موقع گردش و تماشا شد

در چمن بر درخت گل بلبل

وَه چه شیرین ترانه‌ای دارد

هست خشنود و شادمان زیرا

وطنی^۲، آشیانه‌ای^۳ دارد

کودکان این زمین و آب و هوا

این درختان که پرگل و زیباست

باغ و بستان و کوه و دشت همه

خانه ما و آشیانه‌ی ماست

دست در دست هم دهیم به مهر

میهن^۴ خویش را کنیم آباد

یار و غم‌خوار^۴ همدگر^۵ باشیم

تا بمانیم خرم و آزاد

۱- سر زدن: بر آمدن، بیرون آمدن

۲- وطن: میهن، سرزمین، کشور

۳- آشیانه: لانه پرندگان، سرپناه

۴- غمخوار: دلسوز

۵- همدگر: هم‌دیگر، یکدیگر

کارگاه خواندن

در این کارگاه، می‌خوانیم و می‌آموزیم:

- ◀ نمونه‌هایی از طنز امروز فارسی
- ◀ طنز پیامکی!
- ◀ موسیقی ایرانی: آشنایی با سازهای ایرانی

متن‌هایی از طنز امروز فارسی

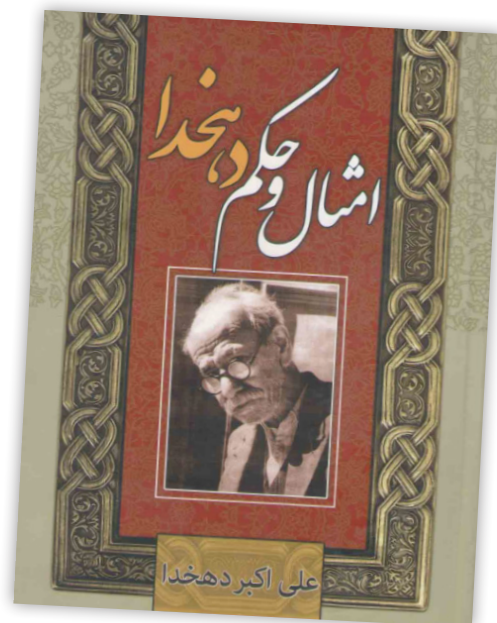
علامه علی‌اکبر دهخدا

ادیب، پژوهشگر، فرهنگ‌نویس، شاعر و طنزپرداز

تولد: ۱۲۷۵ هجری شمسی، وفات: ۱۳۳۴

آثار مهم: لغت‌نامه، امثال و حکم، چَرند و پَرند، دیوان شعر

علامه دهخدا، که بیشتر او را با «لغت‌نامه دهخدا» می‌شناسند، از شناخته‌شده‌ترین چهره‌های ادبی، فرهنگی و سیاسی ایران در صد سال اخیر است و برخی او را پایه‌گذار طنز معاصر ایران می‌دانند. مجموعه چَرند و پَرند، نوشته‌های طنز این ادیب بزرگ ایرانی است که در روزگار مشروطه منتشر می‌شده است. متن زیر، نمونه طنز از کتاب «امثال و حکم» است:

آورده‌اند که شخصی به مهمانی دوستش که فرد **خسیسی** بود، رفت. به محض این که مهمان وارد شد، میزبان پسرش را صدا زد و گفت: «پسرم امروز مهمان عزیز می‌داریم، برو و نیم کیلو از بهترین گوشتی که در بازار است برای او بخر.»

پسر رفت و بعد از ساعتی **دست خالی** بازگشت.

پدر از او پرسید: پس گوشت چه شد؟

پسر گفت: به نزد قصاب رفتم و به او گفتم از بهترین گوشتی که در مغازه داری به ما بده، قصاب گفت: گوشتی به تو خواهیم داد که مانند **گره** باشد!

با خودم گفتم اگر این طور است پس چرا به جای گوشت، **گره** نخرم!؟

قصاب

پس به نزد بقال رفتم و به او گفتم: از بهترین گره‌ای که داری به ما بده. او گفت: گره‌ای به تو خواهم داد که مثل شیرۀ انگور باشد! با خود گفتم اگر این طور است چرا به جای کره، شیرۀ انگور نخرم؟! پس به قصد خرید آن وارد دکان شدم، و گفتم از بهترین شیرۀ انگورت به ما بده، او گفت: شیرۀ ای به تو خواهم داد که چون آب صاف و زلال باشد، با خود گفتم اگر این طور است چرا به خانه نروم، زیرا که ما در خانه به قدر کفایت آب داریم. این گونه بود که دست خالی برگشتم! پدر گفت: چه پسر زرنگ و باهوشی هستی! اما یک چیز را از دست دادی؛ آنقدر از این مغازه به آن مغازه رفتی که کفشهایت مُستهلک شد. پسر گفت: نه پدر، کفش‌های مهمان را پوشیده بودم...!

بقال

شیرۀ انگور (شربت انگور)

- ◀ آورده‌اند: نقل کرده‌اند، تعریف کرده‌اند
- ◀ به محض اینکه: وقتی که (فوراً)
- ◀ خسیس: بخیل، کسی که از خرج کردن پول و یا دادن چیزی به کسی احساس ناراحتی می‌کند
- ◀ دست خالی: بدون داشتن چیزی (بی نتیجه، ناموفق)
- ◀ صاف و زلال (ترکیب باهم آیند): تمیز و شفاف
- ◀ به قدر کفایت: به اندازه لازم
- ◀ مُستهلک شدن: کهنه شدن و از بین رفتن

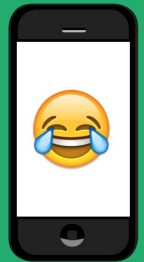
تکلیف

داستان را باز نویسی کنید و سپس آن را برای دوستان تعریف کنید.

طنز پیامکی!

طنز پیامکی به نوشته‌های کوتاه طنز گفته می‌شود که بیشتر از طریق تلفن همراه به صورت پیامک و یا نرم‌افزارهای مختلفی از جمله تلگرام، وایبر و ... ارسال می‌شود. هیچ‌کس نمی‌داند چه کسی این متن‌های کوتاه طنز را تهیه می‌کند، با این حال خواندن و بازنشر آن در ایران رایج است و تقریباً کسی نیست که روزانه تعدادی از این طنزها را دریافت نکند! در فارسی گفتاری به این نمونه از طنزهای روزانه «جُک» گفته می‌شود. محتوای این جوک‌ها (شوخی‌ها) بیشتر موضوعات اجتماعی و روزمره است.

صداقت

پدر میلیاردر در مراسم خواستگاری از داماد آینده‌اش که کارمند بانک بود پرسید: می‌شود **صادقانه** بفرمایید در دختر من چه دیدید که به خواستگاری‌اش آمیدید؟
کارمند بانک گفت: در دخترتان چیزی ندیدم قربان، ولی **توی** حساب بانکی شما به چیزهایی دیدیم!

◀ صادقانه: با صداقت، با راستی و درستی

◀ توی: تو (حرف اضافه): در

کارمند پُرکار

رئیس: خجالت نمی‌کشی **تو اداره** داری جدول **حل می‌کنی**؟
کارمند: چه کار کنیم قربان! این سروصدای ماشینها که **نمی‌ذاره** آدم بخوابه!

◀ حل کردن: پاسخ دادن به سوال

◀ تو اداره: در اداره

◀ نمی‌ذاره: (فارسی گفتاری) نمی‌گذارد

نکته ✓

یکی از ویژگی‌های جالب طنزهای پیامکی این است که سوژه و شخصیت طنز می‌تواند خود شخص گوینده/نویسنده باشد.

نمونه‌های زیر را بخوانید: ✓

تَقَلَّب

روی دستم **تَقَلَّب** نوشتم رفتم سِرِ جلسهٔ امتحان.

به دفعه استاد اومد بالای سرم و گفت: داری چه کار می‌کنی؟

گفتم: دارم دعا می‌کنم خدا کمکم کنه!

استاد پرسید: پس اینا چیه رو دستت؟

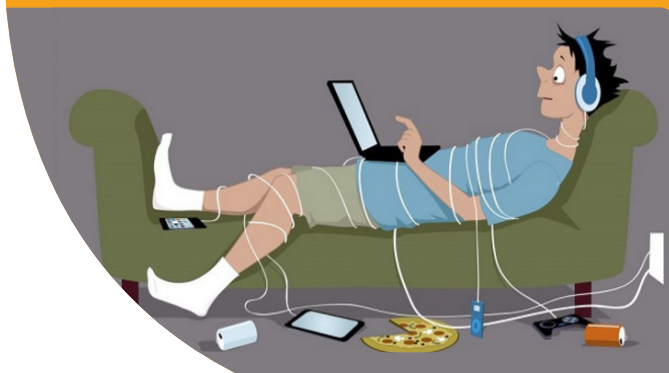
به دستم نگاهی کردم و گفتم: وای باورم نمیشه! خدا جوابهارو بهم رسوند!

◀ **تَقَلَّب کردن / نوشتن:** جواب دادن به سوال‌های امتحان از روی برگه دیگران، کتاب یا جزوه و

مانند آنها بطور مخفیانه!

◀ **یک دفعه:** ناگهان

زندگی آنلاین!

سوار تاکسی شدم، با تعجب به بیرون نگاه می‌کردم.

گفتم:

وای چقدر شهر عوض شده!

خونه‌ها چقدر عوض شده!

مغازه‌ها، خیابون‌ها، همه چی تغییر کرده!

راننده تاکسی پرسید: ببخشید! شما خارج از کشور بودید؟

گفتم: **نه بابا**. اینترنتم قطع شده اومدم بیرون از خونه!

◀ **نه بابا:** نه، خیر (عبارتی برای تاکید)

موسیقی ایرانی

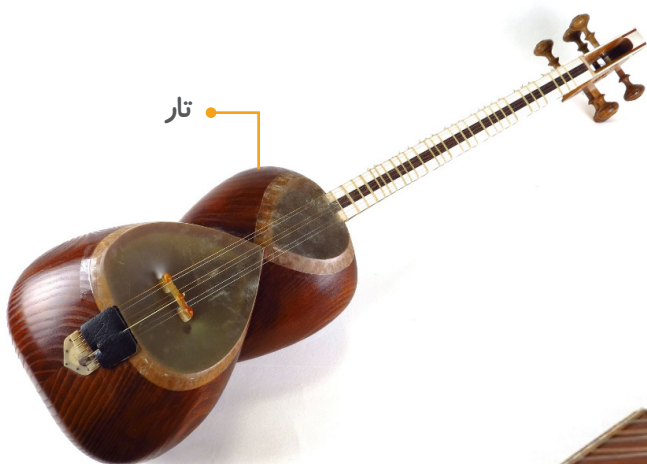
آشنایی با سازهای ایرانی

موسیقی اصیل و سنتی ایران سابقه‌ای چند هزار ساله دارد. در طول قرن‌ها موسیقی ایرانی که با شعر و نوای فارسی همراه بوده است، پیام محبت، دوستی و آرامش را منتقل کرده است. در این شماره به معرفی برخی از مهمترین سازهای موسیقی ایرانی می‌پردازیم.

سازهای ایرانی را به سه دسته کلی تقسیم می‌شوند: سازهای زهی، بادی و کوبه‌ای.

سازهای زهی

در این سازها صدا از لرزش «زِه» یا «تار» یا «سیم» به وجود می‌آید. مهمترین سازهای زهی ایرانی، تار، سه تار، دو تار، سنتور، قانون، چنگ و رباب هستند.

تار

سنتور

سازهای بادی

در این سازها، با دمیده شدن هوا در آن، صدا تولید می‌شود. مهمترین سازهای بادی ایرانی، نی، سُرنا، نی‌انبان، قَره نی و فُلوت هستند.

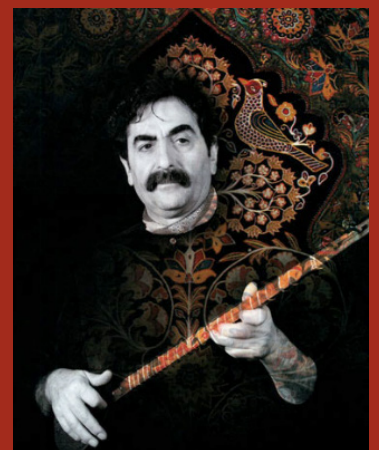
سازهای کوبه‌ای

سازهایی هستند که از طریق ضربه (یا کوبیدن) به آن صدا تولید می‌کنند. مهمترین سازهای کوبه‌ای ایرانی عبارتند از دف، تنبک، دایره، دهل و نقاره.

پیشنهاد

آلبوم «گُلِ صَد بَرگ»، با صدای استاد شَهرام ناظری را در رسانه‌های اینترنتی بیابید، گوش کنید و از نوای سازهای ایرانی و اشعار شاعران بزرگ فارسی زبان لذت ببرید.

کارگاه نگارش

در این کارگاه می‌آموزیم:

- ◀ تنوین
- ◀ ننویسیم، بنویسیم!
- ◀ نگارش متن کوتاه

تَنوین

«تنوین» نشانه نوشتاری برای نمایش ترکیب آوایی [واکه کوتاه /a/ و همخوان /n/] است که در پایان واژه به شکل «اَ» نوشته می‌شود.

خوانده می‌شود

نوشته می‌شود

/ an /

اَ

نکته ۱

این نشانه تنها برای واژه‌هایی که از زبان عربی وارد فارسی شده‌اند، به کار می‌رود و استفاده از آن برای واژه‌های فارسی نادرست است.

واژه فارسی	تلفظ	واژه قرضی عربی
خواهشمندم	/lotfan/	لطفاً
به طور کامل	/kamelan/	کاملاً
هرگز	/aslan/	اصلاً
شاید	/ehtemalan/	احتمالاً
کمابیش	/taqriban/	تقریباً
بی‌گمان	/qat'an/	قطعاً
بی‌شک	/hatman/	حتماً
با اطمینان	/motmaenan/	مطمئناً

نکته ۲

مقوله دستوری چنین واژه‌هایی «قید» است و می‌تواند در جاهای مختلف جمله به کار رود.

به کاربرد این قیده‌ها در جمله توجه کنید:

✓ لطفاً پنجره را ببندید!

✓ این هفته احتمالاً به مسافرت می‌رویم!

✓ من با پیشنهاد شما کاملاً موافقم!

تکلیف ◀ قیده‌های زیر را در جمله به کار ببرید

مطمئناً، اصلاً، حتماً، تقریباً

ننویسیم، بنویسیم!

در نوشتن برخی از واژه‌های فارسی برای حفظ مقولۀ دستوری، «سَرهم نویسی» یا «جدا نویسی» اهمیت دارد.

چرا؟	بنویسیم	ننویسیم
پیشوند «می» فعل، همیشه جدا نوشته می‌شود.	می‌روم، می‌خورم...	میروم، میخورم ...
عدد (صفت) همیشه جدا از اسم (موصوف) نوشته می‌شود.	یک ماه، پنج روز ...	یکماه، پنجروز ...
آن و این (صفت) قبل از اسم نقش صفت دارند.	آن روز، این کار ...	آنروز، اینکار ...
حرف ندا (ای) همیشه جدا نوشته می‌شود.	ای دوست، ای خدا ...	ایدوست، ایخدا ...
نشانه (را) مستقل است و باید جدا نوشته شود.	تو را، آن را ...	ترا، آنرا ...

نگارش متن کوتاه

چگونه متن کوتاه بنویسیم؟

متن کوتاه از یک تا چند بند^۱ تشکیل می‌شود. در این شماره به طور خلاصه برخی از فنون نگارش متن کوتاه، در دو قالب توصیفی^۲ و روایی^۳ را می‌آموزیم. برای نگارش متن کوتاه، پنج مرحله را در نظر می‌گیریم:

Paragraph -1
Descriptive -2
Narrative -3

موضوع متن کوتاه مهم است زیرا می‌تواند شما را در انتخاب قالب نگارش کمک کند. در متن‌های توصیفی، با آوردن جزئیات، به شرح و توصیف موضوع می‌پردازیم. در متن‌های روایی، موضوعی را از زبان خودمان (نویسنده متن) تعریف می‌کنیم و نظر و احساس خودمان را بیان می‌کنیم.

فهرستی از پرسش‌های مربوط به موضوع را تهیه کنید.

پاسخ به پرسش‌ها، ساده‌ترین شیوه برای نوشتن به یک متن کوتاه است. این همان مرحله گردآوری اطلاعات است.

پاسخ‌ها را با استفاده از ساخت‌های دستوری و تعیین واژه‌های مناسب، بازنویسی کنید.

در پایان و در هنگام مرور نهایی، به قرار گرفتن درست نشانه‌های نگارشی مثل (نقطه، ویرگول، دو نقطه...) توجه کنید. (در فانوس شماره ۱ نشانه‌های نگارشی معرفی شده است)

نمونه ✓

موضوع: سفر تابستانی من!	موضوع: معرفی شهر تهران
قالب روایی	قالب توصیفی
پرسش‌ها	پرسش‌ها
به کجا سفر کردید؟	این شهر در کدام کشور است؟
چرا این مقصد را انتخاب کردید؟	چقدر جمعیت دارد؟
کی به سفر رفتید؟	جاهای دیدنی شهر کجاست؟
با چه کسانی همسفر بودید؟	آیا شهر شلوغی است؟ چرا؟
آیا همسفرهای خوبی داشتید؟	دانشگاه‌های مهم آن کدامند؟
.....

پاسخ به پرسش‌ها را در جمله کامل به کار ببرید. در نوشتن متن، ضمیرهای فاعلی اضافی را حذف کنید، فعل‌های متنوع استفاده کنید و با استفاده از فرهنگ واژگانی، ترکیب و عبارت‌های مناسب انتخاب کنید.

تکلیف

متن کوتاهی دربارهٔ دانشگاهی که در آن تحصیل کردید بنویسید (توصیفی)

متن کوتاهی دربارهٔ خاطره جشن سال نو بنویسید (روایی)

کارگاه

کوچک ساخت

زبان فارسی

در این کارگاه می‌آموزیم:

الگوهای دستوری ۳:
ساخت جمله شرطی

الگوهای دستوری ۳

ساخت جمله شرطی

جمله‌های شرطی از انواع جمله‌های مرکب^۱ در زبان فارسی هستند. این جمله‌ها احتمال وقوع و انجام کاری در زمان حال، گذشته و آینده را به صورت شرطی بیان می‌کنند. ساخت شرطی به صورت‌های مختلفی در فارسی بازنمایی می‌شود. در این کارگاه یک الگوی ساده از ساخت شرطی با احتمال وقوع در زمان حال / آینده را می‌آموزیم. سایر الگوهای ساخت شرطی در شماره‌های بعدی فانوس فارسی معرفی می‌شوند:

بند پایه	بند شرطی
..... (فعل در وجه اخباری: زمان حال اخباری / آینده ساده).	اگر (فعل در وجه التزامی).

به نمونه‌های زیر توجه کنید:

- ✓ اگر زود برویم، به اتوبوس می‌رسیم (خواهیم رسید).
- ✓ اگر ورزش کنی (بکنی)، سالم می‌مانی (خواهی ماند).
- ✓ اگر قیمت فروش مناسب باشد، ماشین را می‌خرم (خواهم خرید).
- ✓ اگر استاد را ببینیم، با او صحبت می‌کنیم (صحبت خواهیم کرد).
- ✓ علی می‌گوید اگر وقت داشته باشد، فردا به نمایشگاه کتاب می‌رود (خواهد رفت).
- ✓ اگر دعوت ما را بپذیرید و به میهمانی بیایید، خوشحال می‌شویم (خواهیم شد).

در گونه فارسی گفتاری، «اگر» به صورت «اگه» تلفظ می‌شود:

- ۱
- ◀ اگه، زود برویم، به اتوبوس می‌رسیم.
 - ◀ علی می‌گه، اگه وقت داشته باشه، به نمایشگاه کتاب میره.

گاهی در فارسی گفتاری «اگر» حذف می‌شود:

- ۲
- ◀ (اگه) زود برویم، به اتوبوس می‌رسیم.
 - ◀ (اگه) ورزش کنی، سالم می‌مونی.

در فارسی، زمان حال اخباری به آینده نیز دلالت می‌کند. در فارسی گفتاری از زمان حال اخباری استفاده می‌کنیم.

◀ اگر پول داشته باشیم، تابستان به مسافرت خواهیم رفت.

◀ آگه پول داشته باشیم، تابستون به مسافرت می‌ریم!

۳

امکان جابجایی دو بند شرطی و پایه وجود دارد.

◀ ماشین رو می‌خرم، آگه قیمتش مناسب باشه!

◀ به اتوبوس می‌رسیم، آگه زود بریم!

۴

تمرین

جمله‌های زیر را با ساخت شرطی کامل کنید:

۱. اگر بخواهی،

۲. ، اگر وقت داشته باشم.

۳. اگر بتوانیم،

۴. ، اگر

اگر نیت یک ساله دارید، گندم بکارید؛

اگر نیت ده ساله دارید، درخت بکارید؛

و اگر نیت صد ساله دارید، آدم تربیت کنید!

امیرکبیر

با فارسی آموزان و بنیاد سعدی

در این کارگاه:

- ◀ تازه‌ها از بنیاد سعدی برای فارسی‌آموزان
- ◀ متن ادبی فارسی‌آموز

آزمون
مهارت
زبان فارسی
آمفا

آمفا چیست

رئیس بنیاد سعدی

اجرائی شدن آزمون
مهارتی زبان فارسی «آمفا»
در ایران و جهان

به گزارش روابط عمومی بنیاد سعدی، دکتر حداد عادل یکی از کارهای بسیار مهم بنیاد سعدی را تهیه آزمون «آمفا» عنوان کرد و گفت: «هماهنگی‌های خوبی با وزارت علوم، شورای انقلاب فرهنگی و دیگر دستگاه‌های مرتبط صورت گرفته تا به زودی آزمون مهارتی زبان فارسی در ایران و جهان اجرایی شود.»

- ❖ آمفا، آزمون تعیین سطح مهارت زبان فارسی است.
- ❖ میزان توانایی فرد در چهار مهارت اصلی زبانی ارزیابی می‌شود.
- ❖ تمامی فارسی‌آموزان می‌توانند در این آزمون شرکت کنند.
- ❖ آمفا همانند آزمون‌های معتبر جهانی مثل تافل و آیلتس برگزار می‌شود.
- ❖ در آمفا قبولی یا ردی مطرح نیست و سطح مهارت زبانی مشخص می‌شود.
- ❖ دو گونه آمفا برگزار می‌شود: عمومی و دانشگاهی
- ❖ آمفا در چهار بخش اجرا می‌شود:
 - شنیدن (۳ قسمت)، خواندن (۲ متن)
 - نوشتن (۲ تکلیف)، گفتن (۳ قسمت)
- ❖ بالاترین سطح آمفا ۱۲۰ نمره دارد.
- ❖ زمان این آزمون ۱۸۵ دقیقه است.

نت؟

نرم افزار آموزش واژه «مینا» به بازار آمد

این نرم‌افزار در پنج بخش «واژه‌ها»، «آوانوشت واژه‌ها»، «معادل‌انگلیسی واژه‌ها»، «تصاویر» و «صوت»، بیش از ۲۱۰۰ واژه را جهت یادگیری چهار مهارت اصلی خواندن، نوشتن، شنیدن و صحبت کردن به مخاطب خود آموزش می‌دهد. شما می‌توانید این نرم‌افزار را از طریق گوگل پلی و یا اول مارکت و کافه بازار* بر روی گوشی خود نصب کنید و از درسهای آن استفاده نمایید.

* www.play.google.com
www.avvalmarket.ir
www.cafebazaar.ir

متن ادبی فارسی آموز

امروز چه روز زیبایی است!

اما مثل یک روز بهاری عادی نیست که در آن

خورشید می درخشد،

پرندگان می خوانند،

و بچه ها بازی می کنند.

نه، امروز مثل یک روز بهاری عادی نیست!

روز خاصی است، چون امروز «باران» می بارد

و باران، موسیقی زندگی است.

باید بیرون برویم، بین درختان گیلاس که غنچه های سفید دارند و است.

زیر آن درخت ها که اولین برگ هایشان در آمده، بنشینیم.

بنفشه، گل مروارید، سنبل آبی و قاصد را بو کنیم،

به گل های بنفش پوشیده با قطره های باران خیره نگاه کنیم،

و در دشت گلدوزی شده با گل های رنگارنگ قدم بزنیم.

امروز مثل یک روز بهاری عادی نیست!

امروز باران می بارد،

و باران ترانه می خواند،

و این صدای زندگی است.

ترانه باران

امروز چه روز زیبایی است!

اما مثل یک روز بهاری عادی نیست که در آن

خورشید می درخشد،

پرندگان می خوانند،

و بچه ها بازی می کنند.

نه، امروز مثل یک روز بهاری عادی نیست!

روز خاصی است، چون امروز باران می بارد

و باران، موسیقی زندگی است.

باید بیرون برویم، بین درختان گیلاس که غنچه های سفید

زیر آن درخت ها که اولین برگ هایشان در آمده، بنشینیم.

بنفشه، گل مروارید، سنبل آبی و قاصد را بو کنیم،

به گل های بنفش پوشیده با قطره های باران خیره نگاه کنیم،

و در دشت گلدوزی شده با گل های رنگارنگ قدم بزنیم.

امروز مثل یک روز بهاری عادی نیست!

امروز باران می بارد،

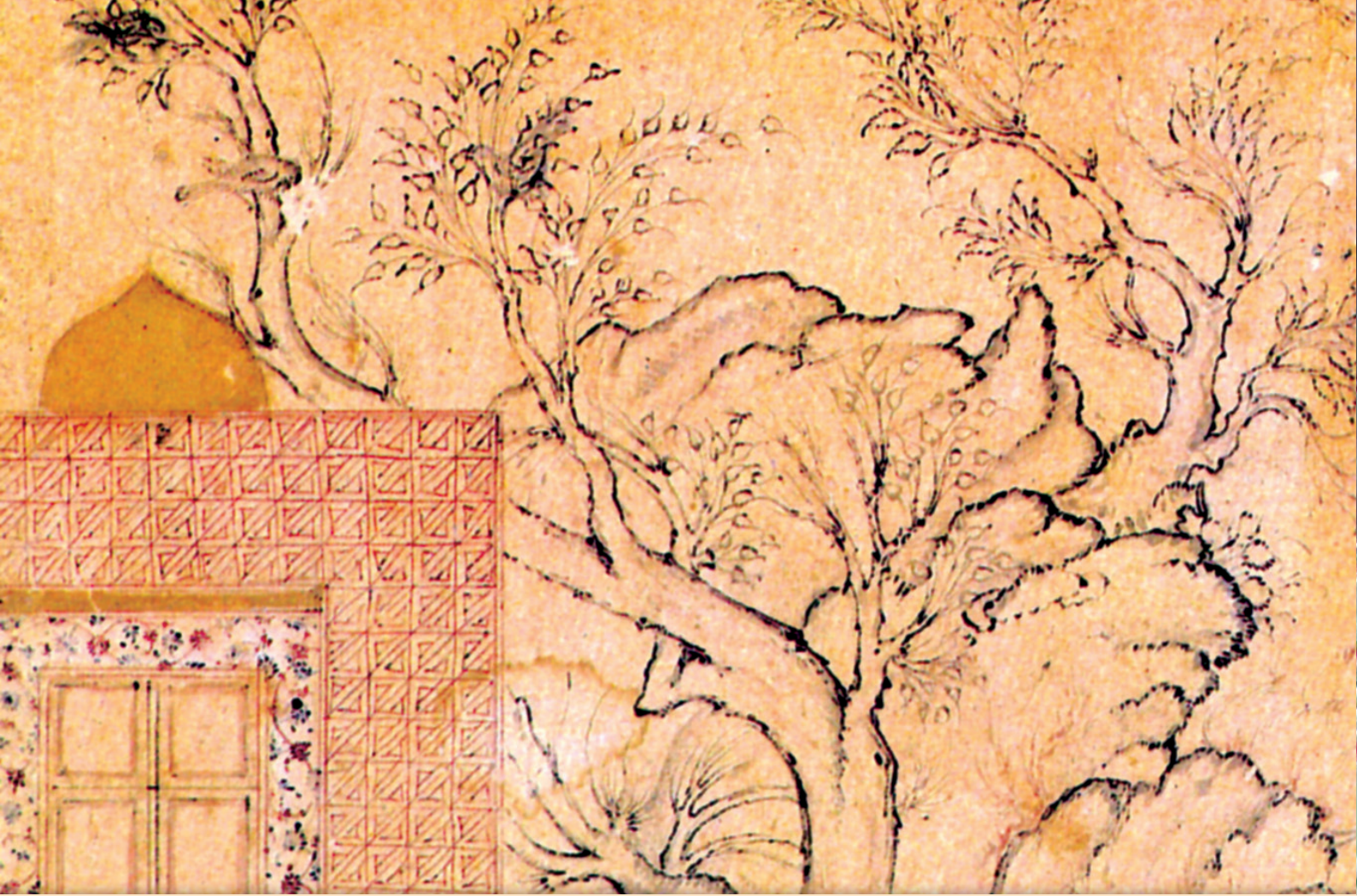
و باران ترانه می خواند،

و این صدای زندگی است.

ترانه باران

تئودورا رادوانوویچ

بلغراد ۲۰۱۷

بسی آدم اعضای یک بیکرتر
که در آفرینش ز یک گوهرند

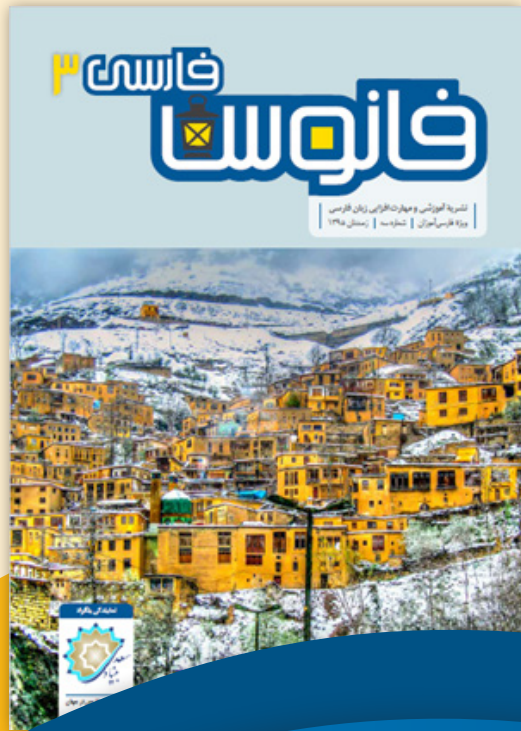
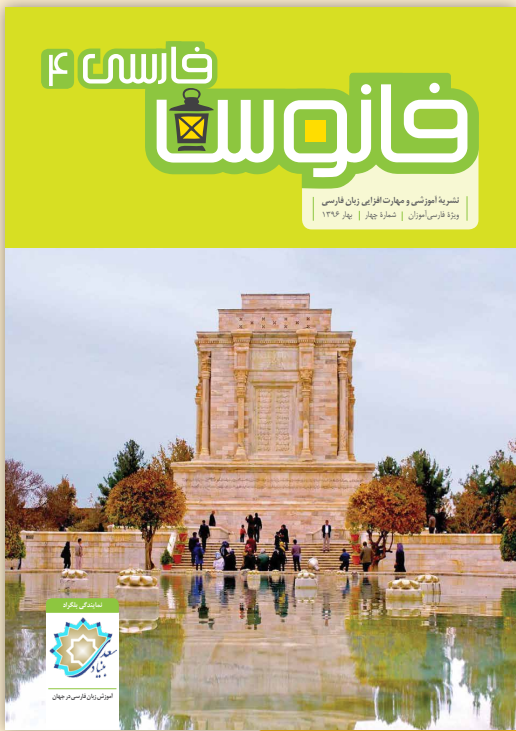
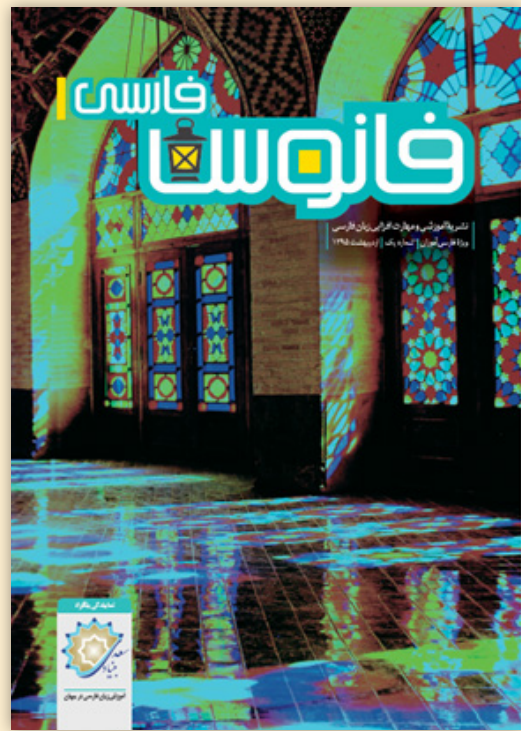
Human beings are members of a whole
In creation of one essence and soul

یلنا ویدوویچ

Jelena Vidović

فانوس فارسی یکساله شد